

रूपधर 1) adj. am Ende eines comp. *eine — Gestalt —, die Gestalt von —, die Farbe von — habend*: दिव्य° Vrt. in LA. 27, 17. गो° Ragh. 2, 3. कनक° VARĀH. BRH. S. 30, 25; vgl. u. 1. कामरूप. — 2) m. N. pr. eines Fürsten KATHĀS. 31, 120.

रूपधातु s. u. धातु 6).

रूपधारिन् adj. 1) *eine Gestalt tragend*: कामतो रूपधारिन् ein Wechsel der Gestalt nach Belieben KĀM. NĪRIS. 17, 53. — 2) *mit Schönheit ausgestattet* VĀMANA-P. 16 im ÇKDR.

रूपधृत् adj. am Ende eines comp. *die Gestalt von — tragend*: कपि° KATHĀS. 37, 141. द्वि° 40, 20. विविध° verschiedene Gestalten habend 34, 17.

रूपधैयं n. P. 5, 4, 36, VArt. 2. *Gestalt und Farbe*: (पशवः) लष्टा येषां रूपधैयानि वेदं AV. 2, 26, 1. — Vgl. नामधेय.

रूपनयन m. N. pr. eines Scholiasten Verz. d. Oxf. H. 316, b, N. 2.

रूपनारायण m. N. pr. eines Autors Verz. d. Oxf. H. 273, b, 43. 279, a, 35. 341, b, N. 332, b.

रूपनाशन m. Eule ÇABDAR. im ÇKDR.

रूपम m. pl. N. pr. eines Volkes MĀRK. P. 37, 50.

रूपैपति m. Herr der Bildungen: Tvashṭar ÇAT. BR. 11, 4, 2, 17. KĪTJ. ÇA. 5, 13, 1.

रूपपुर n. N. pr. einer Stadt Verz. d. Oxf. H. 342, a, 15.

रूपभेद 1) m. *Verschiedenheit der Erscheinungsform* WEBER, KRISHNĀG. 223. — 2) u. N. eines Tantra Verz. d. Oxf. H. 109, a, 10.

रूपमञ्जरी f. 1) N. pr. eines Frauenzimmers Verz. d. Oxf. H. 153, b, 11. — 2) Titel eines medic. Werkes ebend. 406, b, No. 33.

रूपमाला f. Titel einer Grammatik COLEBR. Misc. Ess. II, 48. Verz. d. Oxf. H. 162, b, 23.

रूपमाली (l) f. ein best. Metrum: 4 Mal ————— COLEBR. Misc. Ess. II, 139 (IV, 10, wo 3 m st. rm zu lesen ist).

रूपम् (von रूप), रूपैपति DĀTUP. 35, 79 (रूपक्रियायाम्). P. 3, 1, 25. 1) *Gestalt verleihen, zur Anschauung bringen*: तत्र रूप्यत्त एभिर्धैष्याः SARVADARÇANAS. 20, 11. fg. रूपित 93, 16. PRAB. 27, 12. कैलासो रूपितश्चापि मायया पडुनन्दनैः auf dem Theater HĀRIV. 8093. बहुरूपरूपित in vielfacher Form erscheinend BUĀG. P. 5, 18, 31. 11, 28, 17. vorgestellt, eingebildet SĀH. D. 669. In der Bühnensprache bedeutet रूपम् Etwas darstellen, durch Gebärden Etwas zu erkennen geben: संस्पर्शम् ÇĀK. 32, 15. यथोक्तम् 37, 12. पुष्पोच्चयम् 43, 3. ग. तभङ्गम् 54, 6. विस्मयम् 72, 8. 11, 18, v. l. 30, 15, v. l. VIKR. 6, 6. 12, 16. fg. 47, 13. MĀLAV. 29, 13. 68, 5. — 2) *betrachten, beschauen*: = रूपं पश्यति P. 3, 1, 25, Sch. Vop. 21, 17. — 3) *med. wohl sich zur Anschauung bringen, erscheinen* Vop. 22, 2.

— नि 1) in der Bühnensprache *Etwas darstellen, durch Gebärden Etwas zu erkennen geben*: रथवेगम् ÇĀK. 3, 16, 7, 23. वृत्तसेचनम् 9, 11. धर्मबाधाम् 11, 18. 32, 5. संस्पर्शम् 13, v. l. प्रज्ञारलज्जाम् 14, 3. यथोक्तम् 37, 12, v. l. स्थलितम् 43, 2. 30, 15. 61, 17. VIKR. 29, 8. PRAB. 79, 4. — 2) *erblicken, wahrnehmen* HĀRIV. 13564. SPṚ. 1884. DAÇAK. 93, 4. BUĀG. P. 6, 4, 29. BHATT. 17, 65. *sich eines Dinges vorgewissern*: प्रत्यक्षेण निरूपिते स्थापवादी ÇĀK. zu BRH. ĀR. UP. S. 8. *ausfindig machen*: यावदुपायो ऽत्र निरूप्यते KATHĀS. 122, 60. तत्र प्रतीकोरो निरूप्यताम् 62, 9. — 3) *genau hinsehen, betrachten, untersuchen, erwägen, erforschen, prüfen*,

VI. Theil.

wissenschaftlich betrachten, — untersuchen, erörtern: म्रपतः MĀKĪH. 137, 20. ÇĀK. 9, 1. 98, 4. PAÑKĀT. ed. orn. 30, 1. Z. d. d. m. G. 14, 369, 19. VIKR. 30, 5. 78, 11. KATHĀS. 3, 18. 28, 86. 29, 24. 182. 32, 28. PRAB. 44, 9. HIT. 10, 3. 17. 20, 15. 26, 11 (सुनिरूपित). 38, 11. 42, 4. 68, 14. 91, 1 (सुनिरूपित). 98, 15 (सुनिरूपित). 99, 1. MĀKĪH. 121, 4. UTTARAR. 30, 8 (39, 18). BHATT. 12, 54. MED. Anh. 3 (सुनिरूप्य). SPṚ. 962. 1933 (सुनिरूपित). SUÇR. 1, 31, 5. TARKAS. 31. PRATĀPAR. 21, b, 7. SĀH. D. 2. 6, 21. ÇĀK. zu BRH. ĀR. UP. S. 66. zu KHĀND. UP. S. 42. BUĀG. P. 1, 4, 31. 7, 7, 46. MADHUS. in Ind. St. 1, 20, 5. BUĀSHĀP. 124. Vortz. d. Oxf. H. 266, b, 44. SARVADARÇANAS. 36, 15. fg. 74, 10. 84, 13. fg. 90, 18. 174, 11. KUSUM. 3, 2. — 4) *festsetzen, bestimmen, definiren* PAÑKĀT. 138, 18. 174, 10. MĀRK. P. 18, 7. BUĀG. P. 1, 3, 22. 3, 11, 12. 18. 4, 30, 22. 5, 12, 8. 6, 16, 14. 7, 3, 13. BUĀSHĀP. 107. SARVADARÇANAS. 33, 13. 77, 13. 143, 9. ÇĀK. zu BRH. ĀR. UP. S. 271. — 5) *einsetzen, erwähnen, bestimmen zu*: संज्ञावकस्य रत्नापुरुषान्निरूप्य PAÑKĀT. 8, 24. 161, 10. प्रगालं रत्नपालम् 217, 4. BUĀG. P. 1, 8, 34. 4, 14, 10. मया निरूपितस्तुभ्यं पतिः 27, 28. यदेवेन वाराणसो नाम नगरी राजधानी निरूपिता PRAB. 23, 7. निरूपितो बालक एव योगिनां प्रमुषणो BUĀG. P. 1, 3, 23. केदारकर्मणि 5, 9, 12. 10, 73, 7. त्वात्मनो ऽर्धे निरूपिताकम् 4, 3, 14. जगन्नाणखलप्रकाणये 9, 3, 9. PAÑKĀT. 174, 30. 184, 8. तस्य च प्रतिविरतयास्माभिर्भवान्निरूपितः PRAB. 72, 8. तद्वाटवीराद्ये ऽभिषेक्तुं भवान्सर्वस्वामिगुणोपेतो निरूपितः HIT. 41, 2. — 6) *richten* (ein Geschoss), *abschiessen*: (°वाह्नीकाद्यैः) शत्रवाणि निरूपितानि BUĀG. P. 1, 13, 16. — 7) *nirूप्यसे* BUĀG. P. 4, 1, 61 fehlerhaft für निरूपः; desgleichen निरूप्य M. 6, 38 (die v. l. hat die richtige Form). BUĀG. P. 1, 13, 39. 8, 16, 51. 9, 23, 9 fehlerhaft für निरूप्य. — Vgl. निरूपण fg.

— *prardlegen, auseinandersetzen, erklären* SARVADARÇANAS. 31, 14, 33, 13.

— *वि s. विरूप्यम्*.

रूपरत्नाकर m. Titel einer Schrift Verz. d. Oxf. H. 182, b, 45.

रूपलता f. N. pr. einer Prinzessin KATHĀS. 31, 120.

रूपवत् (von रूप) 1) adj. gaṇa रसादि zu P. 5, 2, 95. a) *Gestalt oder Farbe habend* BUĀG. P. 2, 3, 27. fg. 6, 44. *schön geformt oder schönfarbig*: भूषणानि MBH. 3, 11912. *verkörpert, leibhaftig*: मारुत R. 5, 13, 8. संपद् KATHĀS. 18, 288. प्रमेद 23, 221. म्र्यसिद्धि 39, 244. am Ende eines adj. comp. *die Gestalt von — habend, in der Gestalt von — erscheinend*: कंसकोकिल° MBH. 13, 2280. मत्स्य° MĀRK. P. 59, 26. — b) *eine schöne Gestalt habend, schön*; von Personen NĪ. 3, 13. MBH. 3, 1811. 2072. 2084. SPṚ. 307. 1361. VARĀH. BRH. S. 8, 8. 38, 45. 68, 99. KATHĀS. 31, 55 (रूपवत्तम). HIT. 113, 5 (अधिक°). VRT. in LA. (III) 29, 13. कवचं स्पर्शरूपवदुत्तमम् schön anzufühlen und von schönem Aussehen MBH. 3, 12067. — 2) f. °वती N. pr. a) *verschiedener Frauenzimmer* KATHĀS. 69, 163. 123, 166. BURN. Intr. 138, N. 2. — b) *eines Flusses* BUĀG. P. 5, 20, 22.

रूपवासिक m. pl. v. l. für रूपवाहक VP. 187, N. 32.

रूपवाहक m. pl. N. pr. eines Volkes MBH. 6, 351 (VP. 187).

रूपशम् (von रूप) adj. *je nach der lesonderen Bildung*: विकृतानि रूपशः RV. 1, 164, 15. KALY. 114. 128.

रूपशालिन् adj. *mit Schönheit ausgestattet, schön*; von einem Mädchen KATHĀS. 37, 150. 43, 69. 61, 142. MĀRK. P. 75, 27.

रूपशिक्षा f. N. pr. der Tochter des Rākshasa Agnicikha KATHĀS.

27*